

Nr 4.

Av herr **Nerman**, om ändrad lydelse av 18 kap. 10 § 2 och 3 mom. strafflagen.

1944 års riksdag gav svensk lagstiftning en humanare inställning i fråga om s. k. otukt mot naturen, och den nya formuleringen av strafflagens kap. 18 par. 10 torde med sin syn på den konstitutiva abnormiteten och sitt centrala intresse att skydda barn och ungdom principiellt kunna anses tillfredsställande. Farhågor uttalades emellertid i riksdagsdebatten, och dåvarande justitieminister Bergquist, som framlade den av riksdagen 1943 begärda propositionen, förklarade sig i första kammaren ha »varit tveksam». Han sade sig förstå »den tvekan som på många håll i landet finnes inför hela detta lagstiftningsprojekt», men han tillstyrkte det dock, i sin sammanfattande avslutning så formulerande sin uppfattning, att »denna lagstiftning, rätt tillämpad, inte behöver leda till en försämring av det sedliga tillståndet utan tvärtom kanske kan skapa bättre förhållanden», d. v. s. även här en trefaldig reservation: »rätt tillämpad», »inte behöver» och »kanske».

Jag har ingen uppfattning om huruvida herr Bergquists förhoppning har infriats av de gångna sex årens erfarenheter. Däremot är det känt, att de homosexuella företeelserna ha blivit ett allmänt bekymmer i betydligt ökad grad, antingen en kriminell trafik på berörda område faktiskt har ökat eller frågan eljes har aktualiserats starkare i pressen.

När man i dag tar del av strafflagens bestämmelser i kap. 18 par. 10 och studerar den tidigare formuleringen, det före beslutet hopbragta materialet och debatten i kamrarna 1944, har man enligt min mening skäl att finna, att åldersgränsen för strafflöshet sattes väl lågt. Före 1944 var över huvud »otukt som mot naturen är» straffbelagd, och straffet kunde gå upp till straffarbete i två år. Från 1944 lyder lagstället:

Övar någon otukt med någon av samma kön, som ej fyllt femton år, dömes till straffarbete i högst fyra år eller fängelse.

Har någon övat sådan otukt med den, som fyllt femton men ej aderton år, och var han ej själv under aderton år, dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse.

Har någon, som fyllt aderton år, övat otukt med annan av samma kön, som fyllt aderton men ej tjuguet år, under utnyttjande av dennes oerfarenhet eller beroende ställning, straffes som i 2 mom. sägs.

Försök till brott, som nu sagt är, straffes efter ty i 3 kap. stadgas. Härav framgår, att straffet i vissa fall skärpts betydligt. Men samtidigt

har straffbarhetsåldern inskränkts och, enligt min mening, satts för lågt: över aderton år hos offret är förförelse straffri utom då den sker »med utnyttjande av dennes oerfarenhet eller beroende ställning»; i sådant fall inträder strafflöshet först vid tju guett års ålder. Erinras bör, att riksdagen på första lagutskottets yrkande här ändrade Kungl. Maj:ts förslag, som — alltså i det senare fallet — inte ville sätta någon åldersgräns utan ville bibehålla straff över huvud för dylikt utnyttjande. Justitieministern opponerade under debatten mot den vidtagna ändringen.

En enskild motionär kan inte förebringa ett tillräckligt material för bedömandet av de gångna sex årens erfarenheter, huruvida dessa ha bekräftat eller icke bekräftat justitieminister Bergquists 1944 indirekt uttalade farhågor för den nya lagstiftningen. När jag här dristar mig föreslå en liten skärpning, sker det därför i en hemställan till första lagutskottet, att det med sina möjligheter må företa en undersökning i förlitande på utskottets allvarliga omprövning av behovet av ändring. Mitt förslag innebär två ändringar: att högsta åldern för straffbarhet i allmänhet (mom. 2) höjes från aderton till tju guett år och att ingen åldersgräns sättes i mom. 3.

Då den nya lagstiftningens huvudsyfte alldeles riktigt har varit att »barn och ungdom i görligaste mån skyddas», blir det ju en omdömesfråga var gränsen i fråga om »ungdom» bör gå. Aderton år har tydligen valts som den normala straffbarhetsåldern. Men frågan är, om det är rimligt. Ungdom är man dock längre än till aderton år, äktenskapsåldern är tju guett år, och härtill kommer, att åldern aderton till tju guett år är en särskilt för den manliga ungdomen mycket känslig tid, allra helst som den då fullgör sin värnplikt. Omvitnats har tillräckligt, vilket inslag i den homosexuella prostitutionen just värnpliktsungdom utgör.

Vad beträffar förförelse under utnyttjande av »oerfarenhet eller beroende ställning» synes mig justitieminister Bergquist i sitt anförande i första kammaren tillräckligt ha motiverat sin formulering utan åldersgräns, vilken sedan av utskottet hade fixerats till tju guett år. Strafflagsberedningen hade också tillstyrkt formulering utan åldersgräns.

Med hänvisning till ovanstående ber undertecknad få hemställa,

att riksdagen måtte bifalla följande nyformulering av strafflagens 18 kap. 10 par. 2—3 mom.:

Har någon övat sådan otukt med den, som fyllt femton men ej tju guett år, och var han ej själv under tju guett år, dömes till straffarbete i högst två år eller fängelse.

Har någon övat otukt med annan av samma kön under utnyttjande av dennes oerfarenhet eller beroende ställning, straffes som i 2 mom. sägs.

Stockholm den 16 januari 1951.

Ture Nerman.